

číslem x), s binárními funktoři $+$ a $\cdot$, a s binárním predikátem $=$.

Vedle tříbení struktury jazyka logiky však dochází v chápání logiky ke změně mnohem zásadnější: dochází k přerodu Fregeovy logiky *symbolické* na logiku *formální*. Viděli jsme, že nahrazuje-li Frege jazykové výrazy symboly, pak to činí proto, aby potlačil ty jejich aspekty, které nejsou relevantní z hlediska vyplývání a aby zdůraznil ty, které relevantní jsou; symboly však pro něj zůstávají neoddělitelné svázané s výrazy, které reprezentují (nebo, chceme-li, s jejich významy). Symbolická logika je pro něj | *jazykem*, médiem souzení, ze kterého nelze, stejně tak jako M z našeho normálního jazyka, vystoupit ven. Podobné pojetí | logiky je vlastní i Russellovi.

Teprve když odstříhneme pupeční šňůru, kterou jsou pevně spojeny logické symboly s výrazy přirozeného jazyka a tím i logické formule s přirozenými výroky, a když pohlédneme na logický systém prostě jako na matematickou strukturu, dostaneme na rozdíl od Fregeovy symbolické logiky logiku v pravém slova smyslu formální¹². Posun od logiky symbolické k logice formální je v jistém smyslu přirozený: symbolická logika je zkoumáním přirozeného vyplývání (tj. vyplývání v přirozeném jazy-

¹²Způsob užití termínů *symbolický* a *formální*, který jsme zde zvolili, ovšem není něčím všeobecně přijímaným. Je možné se s nimi setkat i ve významech přesné opačných.